

Dosarul nr. 2ra-60/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. I. Barbacaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

15 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Victor Boico
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Olga Melniciuc împotriva lui Ștefan Birău cu privire la declararea nulității contractului de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie,

împotriva deciziei din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Olga Melniciuc și a fost menținută hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 16 noiembrie 2015 Olga Melniciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ștefan Birău cu privire la declararea nulității contractului de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 05 decembrie 2012, între ea și Ștefan Birău a fost încheiat contractul de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie.

A menționat că, în baza acestui contract, s-a stabilit că, bunul imobil situat în xxxx va fi împărțit în cote-părți ideale - 40% lui Ștefan Birău și 60% Olgăi Melniciuc.

A susținut că, la momentul încheierii acestui contract, părțile în mod eronat au considerat că, acest bun imobil le aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie, dobândit în timpul căsătoriei.

A afirmat că, bunul imobil menționat niciodată nu le-a aparținut ambilor soți.

A considerat că, contractul de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie din 05 decembrie 2012 urmează a fi declarat nul, deoarece a fost încheiat cu încălcarea prevederilor legii și, anume, a prevederilor art.220 alin. (1) din Codul civil și ale art. 21 alin. (2) și (5) și art. 22 alin. (1) din Codul familiei.

A solicitat declararea nulității contractului de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie din 05 decembrie 2012, încheiat între ea și Ștefan Birău și încasarea de la pârât a sumei de 7500 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și a sumei de 150 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă acțiunea depusă de către Olga Melniciuc ca fiind neîntemeiată. Au fost încasate de la Olga Melniciuc în beneficiul lui Ștefan Birău cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei. În rest cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Olga Melniciuc și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 21 octombrie 2019 Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel.

A menționat că, instanța de apel, în pofida faptului suspendării examinării cauzei pînă la finalizarea examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Melniciuc împotriva lui Alexei Melniciuc, Olgăi Melniciuc și Societății pe acțiuni „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău”, intervenient accesoriu Ștefan Birău cu privire la declararea nulității actelor juridice, nu a făcut referire la decizia din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, emisă în cauza enunțată, prin care a fost respins recursul declarat de către Ștefan Birău și a fost menținută decizia din 14 august 2018 a Curții de Apel Chișinău.

A susținut că, prin decizia din 14 august 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către Lilia Melniciuc, a fost casată hotărârea din 06 iulie 2016 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost constatată nulitatea contractului de cesiune din 25 iulie 2008, încheiat între Alexei Melniciuc și Olga Melniciuc, aprobat de SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău”, a fost constatată nulitatea Acordului din 25 iulie 2008 privind desfacerea contractului investițional, referitor la construcția spațiului locativ nr.Gr/2/1/19 din 02 octombrie 2007, încheiat între Alexei Melniciuc și SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” și a fost constatată nulitatea contractului investițional nr. Gr/2/1/19 din 25 iulie 2008 privind construcția spațiului locativ, încheiat între SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” și Olga Melniciuc.

A afirmat că, în temeiul art. 123 alin. (2) CPC și având în vedere faptul că, apartamentul xxxx este proprietatea soților Alexei Melniciuc și Lilia Melniciuc, contractul de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietate comună în devălmășie din 05 decembrie 2012 încheiat între Olga Melniciuc și Ștefan Birău urmează a fi declarat nul.

A relevat că, instanțele judecătorești nu au dat apreciere corectă faptului că, Alexei Melniciuc a fost unica persoană, care a achitat prețul imobilului în litigiu și l-a înstrăinat fără acordul soției sale, Lilia Melniciuc.

A notat că, imobilul în litigiu nu poate fi considerat proprietate comună în devălmășie a soților și, prin urmare, părțile nu aveau careva drept de a-i delimita cotele.

A declarat că, instanțele judecătorești nu au dat apreciere corectă faptului că, imobilul a fost transmis către Olga Melniciuc cu titlu gratuit.

A invocat că, contractul de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie din 05 decembrie 2012 este pasibil de a fi declarat nul de către instanța de judecată, deoarece a fost încheiat cu încălcarea prevederilor legii și, anume, a prevederilor art. 220 alin. (1) din Codul civil și ale art. 21 alin. (2) și (5) și 22 alin. (1) din Codul familiei.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 04 martie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 02 octombrie 2007, între SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” și Alexei Melniciuc a fost încheiat contractul investițional privind construcția spațiului locativ nr. Gr/2/1/19, prin care Agenția, la comanda beneficiarului, construiește, iar beneficiarul achită prețul apartamentului xxxx, cu 2 camere, etajul 7, cu suprafața de 90,4 m. p. (f. d. 9-14, vol.I).

La 25 iulie 2008, între Alexei Melniciuc, în calitate de cedent și Olga Melniciuc, în calitate de cesionar, a fost încheiat contractul de cesiune, prin care cedentul, beneficiar al apartamentului nr. xxxx, cesează toate drepturile și obligațiile aferente contractului investițional cesionarului, iar ultimul, de la data semnării contractului, însușește și realizează aceste drepturi și execută obligațiile aferente contractului investițional conform legislației în vigoare (f. d. 15, vol. I).

La aceeași dată, între SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” și Olga Melniciuc a fost încheiat contractul investițional privind construcția spațiului locativ nr. Gr/2/1/19, prin care Agenția, la comanda beneficiarului, construiește, iar beneficiarul achită prețul apartamentului xxxx, cu 2 camere, etajul 7, cu suprafața de 88,3 m. p. (f. d. 16-20, vol. I).

În temeiul procesului-verbal din 20 iulie 2009 privind transmiterea-primirea apartamentului nr. xxxx, SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” a transmis în baza contractului investițional privind construcția spațiului locativ nr.Gr/2/1/19 din 25 iulie 2008, iar Olga Melniciuc a primit apartamentul enunțat (f.d.21, vol. I).

De asemenea, s-a constatat că, în perioada 23 iunie 2006 – 12 decembrie 2012, Olga Melniciuc și Ștefan Birău s-au aflat în căsătorie.

Astfel, în temeiul contractului investițional privind construcția spațiului locativ nr. Gr/2/1/19 din 25 iulie 2008 și a procesului-verbal privind transmiterea-primirea apartamentului xxxx din 20 iulie 2009, soții Ștefan Birău și Olga Melniciuc și-au înregistrat dreptul de proprietate asupra apartamentului xxxx.

La 05 decembrie 2012, între Ștefan Birău și Olga Melniciuc a fost încheiat contractul de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie, prin care, în scopul încetării proprietății comune în devălmășie asupra apartamentului xxxx, soții, de comun acord, au delimitat cotele-părți ideale și au determinat mărimea acestora după cum urmează: lui Ștefan Birău îi revine 40% cotă-parte ideală din bunul imobil, iar Olgăi Melniciuc îi revine 60% cotă-parte ideală din bunul imobil (f. d. 6-8).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Olga Melniciuc a solicitat declararea nulității contractului de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie din 05 decembrie 2012, încheiat între ea și Ștefan Birău și încasarea de la Ștefan Birău a sumei de 7500 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și a sumei de 150 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Olga Melniciuc, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, considerând-o întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este pripită.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din materialele dosarului rezultă că, prin încheierea din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost suspendată prezenta cauză până la examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Melniciuc împotriva lui Alexei Melniciuc, Olgăi Melniciuc și SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău”, intervenient accesoriu Ștefan Birău cu privire la declararea nulității actelor juridice.

Ulterior, la 12 februarie 2019, Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi, a depus cerere cu privire la reluarea examinării cauzei, la care a anexat copia deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Melniciuc împotriva lui Alexei Melniciuc, Olgăi Melniciuc și SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău”, intervenient accesoriu Ștefan Birău cu privire la declararea nulității actelor juridice.

Prin decizia din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Ștefan Bria și a fost menținută decizia din 14 august 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Lilia Melniciuc, a fost casată hotărârea din 06 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, mun.Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost constatată nulitatea contractului de cesiune din 25 iulie 2008, încheiat între Alexei Melniciuc și Olga Melniciuc, aprobat de către SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău”, a

Acordului din 25 iulie 2008 privind desfacerea contractului investițional privind construcția spațiului locativ nr. Gr/2/1/19 din 02 octombrie 2007, încheiat între Alexei Melniciuc și SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” și a contractului investițional privind construcția spațiului locativ nr. Gr/2/1/19 din 25 iulie 2008, încheiat între SA „Agenția Municipală de Ipotecă din Chișinău” și Olga Melniciuc.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, la 12 februarie 2019, Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi, a declarat apel suplimentar, în care a invocat că, din decizia instanței de recurs enunțată rezultă că, contractul de cesiune din 25 iulie 2008, Acordul din 25 iulie 2008 privind desfacerea contractului investițional nr. Gr/2/1/19 din 02 octombrie 2007 și contractul investițional privind construcția spațiului locativ nr. Gr/2/1/19 din 25 iulie 2008 sunt lovite de nulitate absolută. Or, actele juridice enunțate au fost încheiate contrar prevederilor art. 369 alin. (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), care reglementează că, pentru actele de dispoziție asupra bunurilor imobile proprietate comună în devălmășie este necesar acordul scris al tuturor coproprietarilor devălmași. Prin urmare, contractul de cesiune din 25 iulie 2008 a fost încheiat între Alexei Melniciuc și Olga Melniciuc fără acordul Lilei Melniciuc.

Totodată, Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi, a invocat că, apartamentul xxxx este proprietatea soților Alexei Melniciuc și Lilia Melniciuc, astfel, părțile contractului de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie din 05 decembrie 2012 nu aveau careva drept de a delimita și de a determina cotele-părți din acest imobil.

Instanța de apel, însă, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, nu s-a pronunțat și nu a dat nicio apreciere argumentelor invocate de către Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi, în apel, precum și deciziei din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție.

Așadar, contrar obligației instanței de judecată de a determina toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, instanța de apel a omis să se pronunțe și să dea apreciere tuturor motivelor invocate în apel, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 373 alin. (1) și (5) CPC.

Or, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (speța Fomin contra Moldovei, hotărârea CEDO din 11 octombrie 2011).

Se accentuează că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei diferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se pronunța în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz contra Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

În acest sens, se reține că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Însă, la caz, instanța de apel, pronunțând decizia din 16 iulie 2019, a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, încălcând normele de drept procedural.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o decizie întemeiată și legală, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Olga Melniciuc, reprezentată de către avocatul Mircea Patrachi.

Se casează integral decizia din 16 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Olga Melniciuc împotriva lui Ștefan Birău cu privire la declararea nulității contractului de delimitare și determinare a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Svetlana Filincova

Ala Cobăneanu

Victor Boico

Mariana Pitic